

Diglossia // Word. – 1959. – Vol. 15, No. 2. – P. 325–340.
9. *Ferguson, Charles*. The Arabic Koine // Language. – 1959a. – Vol. 35, No. 4. – P. 616–630. 10. *Holes, Clive*. Modern Arabic: Structures, Functions and Varieties. – New York: Longman Publishing, 1995. – 343 p.
11. *Miller, Catherine*. Dialect Koine // Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics. – Vol. 1. – Brill, 2006. – P. 593–597. 12. *Miller, Catherine*. Variation and Change in Arabic Urban Vernaculars // Approaches to Arabic Dialects. – Brill, Leiden–Boston, 2004. – P. 177–206. 13. *Versteegh, Kees*. Dialects of Arabic // The Arabic Language. – New York: Columbia University Press, 1997. – 277 p.

Пічахчи О.В., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ АБРЕВІАЦІЙНИХ УТВОРЕНЬ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛІ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто особливості аббревіатур та акронімів новогрецької мови на матеріалі публіцистичних текстів. Аналізуються синтаксичні та семантичні типи аббревіатур, а також етапи їх формування.

Ключові слова: аббревіатура, акронім, деривація.

В статье рассмотрены особенности аббревиатур и акронимов новогреческого языка на материале публицистических текстов. Анализируются синтаксические и семантические типы аббревиатур, а также этапы их формирования.

Ключевые слова: аббревиатура, акроним, деривация.

The article reviews the features of abbreviations and acronyms in Greek on the basis on journalistic texts. Common syntactic and semantic types of Abbreviations and stages of their formation are considered.

Key words: abbreviation, acronym, derivation.

З інтенсивним розповсюдженням інформації та з тенденцією до її стислості скорочення та аббревіатури стають невід’ємним атрибутом публіцистичних, рекламних, інформативних повідомлень. Вони полегшують використання та запам’ятовування довгих назв і одночасно функціонування

Diglossia // Word. – 1959. – Vol. 15, No. 2. – P. 325–340. 9. *Ferguson, Charles*. The Arabic Koine // Language. – 1959a. – Vol. 35, No. 4. – P. 616–630. 10. *Holes, Clive*. Modern Arabic: Structures, Functions and Varieties. – New York: Longman Publishing, 1995. – 343 p. 11. *Miller, Catherine*. Dialect Koine // Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics. – Vol. 1. – Brill, 2006. – P. 593–597. 12. *Miller, Catherine*. Variation and Change in Arabic Urban Vernaculars // Approaches to Arabic Dialects. – Brill, Leiden–Boston, 2004. – P. 177–206. 13. *Versteegh, Kees*. Dialects of Arabic // The Arabic Language. – New York: Columbia University Press, 1997. – 277 p.

Пічахчи О.В., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ АБРЕВІАЦІЙНИХ УТВОРЕНЬ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛІ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто особливості аббревіатур та акронімів новогрецької мови на матеріалі публіцистичних текстів. Аналізуються синтаксичні та семантичні типи аббревіатур, а також етапи їх формування.

Ключові слова: аббревіатура, акронім, деривація.

В статье рассмотрены особенности аббревиатур и акронимов новогреческого языка на материале публицистических текстов. Анализируются синтаксические и семантические типы аббревиатур, а также этапы их формирования.

Ключевые слова: аббревиатура, акроним, деривация.

The article reviews the features of abbreviations and acronyms in Greek on the basis on journalistic texts. Common syntactic and semantic types of Abbreviations and stages of their formation are considered.

Key words: abbreviation, acronym, derivation.

З інтенсивним розповсюдженням інформації та з тенденцією до її стислості скорочення та аббревіатури стають невід’ємним атрибутом публіцистичних, рекламних, інформативних повідомлень. Вони полегшують використання та запам’ятовування довгих назв і одночасно функціонування

чужих назв без потреби їх розгортання й пояснення. Скорочені лексичні одиниці викликають зацікавленість дослідників у визначенні причин їх виникнення, фундаментальних характеристик, таких як проблема структури абrevіатур та їх значення тощо. Проблеми скорочення лексичних одиниць як специфічного мовного феномену в сучасних мовах привертають увагу багатьох лінгвістів. Вони розглядаються в статтях та окремих працях українських, російських та зарубіжних дослідників. Абrevіатури та акроніми новогрецької мови досліджують Н.Ф. Клименко, А. Анастасіаді-Сімеоніді, Е. Вазу, Г. Ксідопулос та інші.

Життя сучасної людини вимагає від неї бути завжди проінформованою, і оскільки технічний прогрес це дозволяє, людина користується інформацією і послугами, що пропонує Інтернет-мережа та публіцистичні видання, і сама активно бере участь у встановленні та впровадженні інформаційних повідомлень та послуг. Під час спілкування в Інтернеті людина часто вживає різні скорочення, усічені слова та абrevіатури, кількість яких постійно збільшується. Тому проблема дослідження абrevіацій та акронімів залишається актуальною та потребує постійного спостереження, вивчення і вдосконалення.

Метою цієї статті є дослідити особливості абrevіаційних утворень у текстах публіцистичного стилю новогрецькою мовою.

Утворення абrevіатур або акронімів є різновидом скорочення слів, що за визначенням А. Анастасіаді-Сімеоніді, є "результатом численного усічення" [Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1994, 212], тобто відсутності складових частин лексичної одиниці. Термін "абrevіатура" (від лат. abbreviatio – скорочую) дослідниця пояснює таким чином: "це складноскорочені слова, утворені з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу лексем" [Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1994, 214], наприклад: *Μ.Τ.Π.Υ. – Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων, Δ.Υ. – Δημόσια Υπηρεσία*. Якщо у назві присутні службові слова, під час усічення вони не беруть участі в утворенні скорочень, наприклад: *Κ.Ε.Α.Δ.Ε.Α. – Κέντρο για την Εθνική Ανεξαρτησία, τη Διεθνή Ειρήνη και τον Αφοπλισμό*. Абrevіатури називають також акронімами [Ξυδόπουλος 2008, 213]. Однак, Й. Ксідопулос

вважає акронімом такі скорочення, "що вимовляються як цілісні слова, а не як послідовність назв літер" [Ξυδόπουλος 2008, 212], наприклад: Δ.Ε.Η. – Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού, Ι.Κ.Α. – Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Ο.Τ.Ε. – Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος, ΠΑ.ΣΟ.Κ – Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα. Існує кілька класифікацій абрєвіатур, але Н.Ф. Клименко розглядає їх як:

1) літерні (ініціальні) (Μ.Τ.Π.Υ., Κ.Ο.Κ. – Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας, Η/Υ – Ηλεκτρονικός Υπολογιστής);

2) звукові (Ο.Τ.Ε., Κ.Τ.Ε.Α. – Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων);

3) складові (ΠΟΛ.ΑΝ. – ΠΟΛιτική Άνοιξη, ΚΥ.ΣΥΜ. – Κυβερνητικό Συμβούλιο);

4) мішані (ΠΑ.ΣΟ.Κ, ΠΡΟ-ΠΟ – Υπουργείο ΠΡΟστασίας του Πολίτη) [2, с. 58].

Щодо вимови абрєвіаційних конструкцій спостерігаються кілька тенденцій [Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1994, 231]:

- звукові абрєвіатури або акроніми вимовляються як одне слово (завичай однескладове або двоскладове), наприклад: οι Η.Π.Α. – Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής – [iɾa], Ν.Α.Τ.Ο. – Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου – [nato];

- вимова здійснюється за назвами літер, наприклад: η Ε.Ε. – Ευρωπαϊκή Ένωση – [epsilon-epsilon];

- під час вимови використовуються голосні [i] або [u], наприклад: Μ.Μ.Ε. – Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης – [mimies] або [mumues].

Однією з найбільш вірогідних причин активного творення нових абрєвіатур є потреба в економії як мовних (слова, склади), так і позамовних засобів (час, простір), зручність спілкування. Також на передній план виходить потреба створити певне слово (прикрашене, зневажливе, жаргонне тощо), яке буде виділятися та запам'ятовуватися на тлі звичайних та загальноприйнятих, уже унормованих слів [Клименко, Карпіловська 2008, 246-247].

Дослідження текстів публіцистичного стилю за матеріалом Інтернет-сторінок грецьких газет Το Βήμα, Ελευθεροτυπία, Καθημερινή виявило достатню кількість абрєвіатур та акронімів

(31) для об'єктивних висновків, але слід зазначити, що кількість абрєвіаційних утворень значно збільшилася (до 49 позицій), коли було проаналізовано матеріал чатів, форумів та інтернет-блогів.

У новогрецькій мові утворення абрєвіатур та акронімів є процесом збагачення словникового потенціалу мови за допомогою цього продуктивного способу словотворення. Е. Вазу та Г. Ксідопулос описують цей процес як механізм, який функціонує протягом трьох стадій [Ξυδόπουλος 2008, 214].

Під час першої стадії відбувається утворення самої абрєвіатури від назви організації, підприємства, крім того, цей процес не підлягає канонам фонологічної та морфологічної системи мови, тобто не враховується можливість гармонійної вимови новоутворення, тому існують такі приклади: *Δ.Δ.Δ.Δ.* (*Διεθνές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης*), *Γ.Γ.Ν.Γ.* (*Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς*), *Ε.Σ.Ν.Π.Γ.Π.* (*Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας*) [Ξυδόπουλος 2008, 214].

На другій стадії [Ξυδόπουλος 2008, 215] новоутворення набуває фонетичної, тобто просодичної форми, що складається від одного до чотирьох складів та має наголос на останньому та на передостанньому складі, наприклад: *Ο.Τ.Ε.* вимовляється [ote].

Під час третьої стадії тільки ті акроніми, що пройшли другу стадію, можуть стати повноцінними лексичними одиницями. На лексикалізацію впливають різні фактори, що зумовлено системою мови або певними категоріями носіїв мови, або певним видом діяльності людини. Як стверджує А. Анастасіаді-Сімеоніді, акроніми, що лексикалізуються, належать до семантичних категорій:

- назви футбольних клубів (наприклад: *Π.Α.Ο.Κ.* – *Πανθεσσαλονίκιος Αθλητικός Όμιλος Κωνσταντινοπολιτών*, *Α.Ε.Κ.* – *Αθλητική Ένωση Κωνσταντινουπόλεως*);

- політичних партій та організацій (наприклад: *Π.Α.Σ.Ο.Κ.*, *Π.Α.Σ.Π.* – *Πανελλήνια Αγωνιστική Σπουδαστική Παράταξη*, *Δ.Α.Π.* – *Δημοκρατική Ανανεωτική Πρωτοπορία*);

- міжнародних організацій (наприклад: *Ε.Ο.Κ.* – *Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα*, *Ο.Η.Ε.* – *Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών*, *Ο.Α.Σ.Ε.* – *Οργανισμός για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη*). Треба зазначити, що деякі абрєвіатури

міжнародних організацій вживаються в запозиченій іншомовній формі (наприклад: *N.A.T.O. – North Atlantic Treaty Organization – Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου*);

- назви установ, програм, понять, що мають відношення до апарату управління або суміжних сфер (наприклад: *A.E.I. – Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, Φ.Π.Α. – Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, Γ.Σ.Ε.Ε. – Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας*) [Ξυδόπουλος 2008, 216].

Лексикалізація аббревіатур охоплює також інші назви:

1. Іменники, що утворено за допомогою афіксів на позначення людини (наприклад: *ΑΕΚτζής, ΠΑΟΚτζής, Κνίτης* від *Κ.Ν.Ε. – Κομμουνιστική Νεολαία της Ελλάδας, ΔΑΠίτης, ΠΡΟΠΑτζής, ΔΟΛιος* від *Δ.Ο.Α. – Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη, ΜουΜουΕς* або *ΜιΜιΈς* від *Μ.Μ.Ε. – Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ΙΧής* від *Ι.Χ. – Ιδιωτικής Χρήσεως, ΕΜιΠίτης* від *Ε.Μ.Π. – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ΚουΚουΕς* від *Κ.Κ.Ε. – Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ΚΕΦάτος* від *Κ.Ε.Φ. – Κέντρο Ελέγχου Φρουράς, ΛΕΜές* від *Λ.Ε.Μ. – Λόχος Εφοδιασμού Μεταφορών, ΜΑΦίοζος* від *Μ.Α.Φ. – Μοίρα Αμυνας Φρούρησης*), місця (наприклад: *ΠΡΟ-ΠΟτζίδικο*), іменники зі збільшувальним значенням (наприклад: *ΠΑΟΚάρα, ΑΕΚάρα*), прикметники (наприклад: *ΝΑΤΟϊκός, ΔΟΛιος, ΠΑΣΟΚικός*), дієслова та дієприкметники (наприклад: *ΚΕΠάρω, ΚΕΠαρισμένος* від *Κ.Ε.Π. – Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών*), прикметники-дериванти від іменників (наприклад: *ΑΕΚτζίδικος*), складні слова, утворені від аббревіатури та іменника (наприклад: *ΔΟΛιοφθορά, ΚουΚουΕδοπόλεμος*) [Μακρίγε 1990, 451].

2. Серед них слова зі змінними граматичними характеристиками, прикладом цього явища є визначення граматичного роду аббревіатур. Зазвичай, рід узгоджується з родом стержневого слова в усіченому сполученні, наприклад: *η Δ.Ε.Η. (η Επιχείρηση), το Ι.Κ.Υ. (το Ίδρυμα), ο Ο.Τ.Ε. (ο Οργανισμός)*. Але існують випадки, коли рід визначається за семантичними аналогіями, наприклад: використовуються артиклі чоловічого роду або середнього роду однини *ο/το* (замість артикля чоловічого роду множини *οι*) *Η.Σ.Α.Π. (Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών Πειραιώς)*, семантична аналогія: *ο*

σιδηρόδρομος – чоловічого роду / το τρένο – середнього роду [Ευδόπουλος 2008, 216].

3. Πολісемічні одиниці, наприклад:

πλήρωσα τον Ο.Τ.Ε. (ραχунοκ)

αγόρασα Ο.Τ.Ε. σε καλή τιμή (ακції)

ακρίβυνε πολύ ο ΟΤΕ (цінова система)

4. Ομονіми [Ευδόπουλος 2008, 215], наприклад:

Δ.Ο.Ε. Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος

Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή

Διεθνής Οργάνωση Εργασίας

Ε.Σ.Υ. (Εθνικό Σύστημα Υγείας) – εσύ (προσωπική αντωνυμία).

Αναліз матеріалу інтернет-блогів та форумів підтверджує появу аббревіатур у сфері Інтернет-життя та протягом живого спілкування. Іноді акроніми набувають неочікуваного для іншомовця семантичного забарвлення, наприклад: *οι ΧίΠιδες – Χωρίς Παρουσία* або *Χωρίς Παρακολούθηση*, також вживаються *ΜουΜουΕς* або *ΜιΜιΕς*, що утворено від *Μ.Μ.Ε. – Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης*, але зі зміненим значенням вихідного словосполучення: *Μέσα Μαζικής Εξαπάτησης / Εξημέρωσης / Μαζικού Έλεγχου / Εκβιασμού*, або стають компонентами гри слів, наприклад: *Ο.Τ.Ε., Δ.Ε.Η. (Δεν Έχουμε Ηλεκτρικό, Ούτε Τηλέφωνο Έχουμε)*.

Проаналізований матеріал дає змогу вважати аббревіацію засобом постійного оновлення словникового складу новогрецької мови, що потребує подальшого вдосконалення.

1. *Κλιμενκο Η.Μ., Καρπίловська Є.Α., Кислюк Л.П.* Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі / Η.Μ. Κλιμενκο, Є.Α. Καρπίловська, Л.П. Кислюк. – Κ.: Видавничий дім Бугаго, 2008. – 336 с. 2. *Κλιμενκο Η.Φ.* Словотворча структура і семантика складних слів у сучасній українській мові / Η.Φ. Κλιμενκο. – Κ.: Наукова думка, 1984. 3. *Μακκρίγε Ρ.* Η νεοελληνική γλώσσα // Περιγραφική ανάλυση της Νεοελληνικής Κοινής / Ρ. Μακκρίγε. – Αθήνα: Πατάκη, 1990. – 532 σ. 4. *Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α.* Νεολογικός δανεισμός της νεοελληνικής. – Θεσσαλονίκη: Επιτροπή Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ., 1994. – 380 σ. 5. *Ευδόπουλος Γιώργος Ι.* Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού / Γ.Ι. Ευδόπουλος // Λεξικολογία. – Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008. – 380 σ.